

Preek 16 augustus 2020

Protestantse Kerk Ieper

Ds. Eleonora Hof

Mattheüs 14:22-33

Het mooie van de Bijbelverhalen vind ik dat je ze nooit “zo maar” hoort, maar altijd op een bepaald moment in je leven. Als je ze dan nog een keer hoort, denk je misschien wel terug aan de vorige keer dat je het verhaal hoorde. Wat er toen in je leven speelde en wat voor les je er toen uit geleerd hebt.

Voor vandaag staat er een heel bekend verhaal op het leesrooster: het verhaal van de storm op het meer. Mijn gedachten gaan dan direct terug naar de allereerste keer dat ik over dit verhaal preekte. Ik werkte toen als vrijwillige pastor in een psychiatrisch ziekenhuis. Eén keer in de maand leidde ik daar de kerkdienst voor een groepje van ongeveer 10 cliënten en een aantal vrijwilligers. De laatste keer dat ik daar was voordat ik naar Ieper vertrok, kwam één van de vaste gasten naar me toe en ze vroeg me: “waar gaat de preek over?”

Ik zei: “over Petrus die op het water loopt en Jezus die ervoor zorgt dat de storm gaat liggen.”

Zij zei direct: “o, dat is het verhaal van Suzanne en de pepermintjes.”

Het kostte me even tijd om te bedenken wat ze bedoelde.

Suzanne en de pepermintjes?

Maar opeens viel bij mij het kwartje. Oftewel de franc, zoals jullie zeggen.

Ze had het natuurlijk over het liedje van Herman van Veen. De cover van het bekende liedje: Suzanne van Leonard Cohen.

Suzanne neemt je mee,
naar een bank aan het water,
duizend schepen gaan voorbij
en toch wordt 't maar niet later,
en je weet dat zij te gek is,
want daarom zit je naast haar
en ze geeft je pepermintjes,
want ze geeft je graag iets tastbaars

Suzanne en de pepermintjes dus. En nu snapte ik direct ook waarom ze dan moet denken aan Petrus en de storm op het meer. Want daar gaat het in het tweede deel van het lied over:

En Jezus was een visser,
die het water zo vertrouwde,
dat Hij zomaar over zee liep,
omdat Hij had leren houden
van de golven en de branding,
waarin niemand kan verdrinken,
Hij zei: ' Als men blijft geloven,
kan de zwaarste steen niet zinken'.
Maar de hemel ging pas open,
toen Zijn lichaam was gebroken
en hoe Hij heeft geleden,
dat weet alleen die Visser aan 't kruis

De songtekst maakt hier de verbinding tussen Jezus als visser, als iemand die helemaal vertrouwd was met het water. Het water had geen geheimen voor hem. Maar Herman van Veen ziet Jezus ook als een gebroken man: een man die vertrouwd was met lijden en met pijn.

En dat zien we pas goed als we het stuk van vandaag lezen samen met wat er aan vooraf gaat. Want Jezus heeft nog maar net hartverscheurend nieuws gekregen. Zijn neef en vriend, Johannes de Doper, is op gruwelijke wijze vermoord door Herodes. De leerlingen van Johannes hebben Johannes begraven en hem het slechte nieuws gebracht.

Jezus wil nu niets liever dan alleen zijn. Hij wil zich terugtrekken en even geen mensen om zich heen hebben. Hij is gebroken. Want Johannes en Jezus leken op elkaar. Johannes bracht het nieuws van bekering en riep de mensen op om anders te gaan leven. Jezus doet dat ook. Johannes was een bedreiging voor de macht. Jezus is dat ook.

Jezus wil dus alleen zijn. Hij heeft enorm veel emoties en hij weet dat hij behoefte heeft om zich terug te trekken. Jezus is in de rouw. Als je in de rouw bent, kan je juist behoefte hebben om je even af te sluiten van de wereld. Rouw werkt soms isolerend. Je hebt het gevoel dat anderen jou niet meer kunnen bereiken, en andersom. Iedereen gaat op een andere manier om met de dood van een geliefde. Dat is niet erg, je moet jezelf de tijd gunnen. Het is goed om je terug te trekken als je dat nodig hebt, maar blijf altijd wél open voor de mensen naast je.

Maar de tijd die Jezus voor zichzelf heeft is veel te kort. De grote mensenmenigte komt hem direct alweer op het spoor. Jezus krijgt medelijden en geneest alle zieken. Maar de menigte blijft te lang hangen op die afgelegen plek en er is te weinig te eten voor ze. Daarom breekt Jezus het brood en deelt de vissen uit. Het is genoeg voor iedereen. Maar het vraagt veel van Jezus. Alle verantwoordelijkheid valt op zijn schouders. Maar het is eigenlijk teveel. Want er is maar één ding dat zwaar op zijn gedachten drukt, en dat is het gemis, het trauma, van de moord op zijn vriend en neef, Johannes. En als je vanuit dat perspectief kijkt is het niet zo vreemd dat hij zijn leerlingen in de boot dwingt. Er staat letterlijk: hij beveelt ze. Hoe sneller hoe beter. Hij heeft ademruimte nodig. Hij heeft het contact met zijn Hemelse vader nodig. Stilte. Verademing. Hij zegt erbij: ik stuur de mensen wel weg, gaan jullie nu maar, ik kom wel als iedereen weg is. Dat is wat hij zegt. Maar dat is zeker niet wat hij doet. Want hij komt helemaal niet direct naar de leerlingen toe als hij de mensen heeft weggestuurd. Hij gaat de berg op om er te bidden. Om alleen te zijn met zijn verdriet.

De leerlingen ondertussen steken het meer over en belanden in een serieuze storm. Het kon goed spoken op dat meer, als de wind tussen de bergen vandaan kwam kon het water flink opgestuwd worden. De leerlingen roeien met man en macht en proberen hun hoofd letterlijk en figuurlijk boven water te houden. Een situatie van erop of eronder.

Hun zenuwen zijn al tot het uiterste gespannen en er hoeft dus nog niets te gebeuren voordat ze in een totale paniek raken. Ze zien een spookverschijning over het water lopen. Een *phantasma*, staat er in het Grieks. Een hersenschim, een fantoom, maar geen fantasie, want het is echt. In het psychiatrisch ziekenhuis vergeleek ik die ervaringen van de leerlingen met de ervaringen in de psychiatrie. Veel cliënten hebben de ervaring dat de rest van de wereld niet ziet wat zij zien, niet horen wat zij horen. Dat brengt veel angst met zich mee: hoe weet je nu wat echt is? Dan kan het rust geven als je weet dat Jezus je serieus neemt en je niet voor gek verklaart. Jezus zal je nooit in de waan laten maar zegt: “kom”. “Kom bij mij, als je verschijningen ziet. Want Ik ben geen spook, ik ben er bij om je door de verwarring heen te leiden.”

Jezus komt dus over het meer gelopen naar de boot met de leerlingen toe. De leerlingen zien alleen niet dat het Jezus is, maar denken dat ze een spookverschijning zien. Dan lezen we het meest geruststellende woord: ‘meteen’. Meteen spreekt Jezus hen aan! Hij laat hun niet langer dan nodig in

hun waan en angst. Meteen, direct! *Ik ben het!* “Ik ben”, of “Ik zal zijn die ik zijn zal”, dat is de naam van God zoals Hij zich heeft geopenbaard. Het is God, aanwezig in en met de gebroken mens Jezus.

Petrus hoort Jezus en herkent zijn stem. Het is zijn vriend, vertrouweling, leraar. Hij vertrouwt Jezus onvoorwaardelijk. Daarom stapt hij uit de boot en hij liep over het water naar Jezus toe.

Een ontroerend moment. Twee vrienden, twee vertrouwelingen, die een stap naar elkaar toe zetten in de meest onzekere omstandigheden. Jezus, vol verdriet over Johannes. Petrus, vol van doodsangst over de storm. En dan toch, te midden van de chaos, vinden ze elkaar.

We hebben niet voor niets ook Jona gelezen. Ook een verhaal van een man tegen de elementen, een man in een boot in de storm. Een verhaal dat op het eerste gezicht niet goed afloopt: Jona wordt overboord gegooid en komt terecht in de buik van de grote vis. Maar het is juist daar, uit de diepte, dat Jona het uitschreeuwt naar God en roept: “U bent de God die redt! U trekt mij levend uit de dood omhoog.”

Dat is ook exact wat Petrus heeft ervaren. Want het magische moment, de echte ontmoeting van twee vrienden die elkaar herkennen, duurt maar kort. Petrus wordt overweldigd door de golven en de wilde zee rondom hem, en begint te zinken.

Maar Jezus is nog steeds dichtbij. Jezus steekt nog steeds zijn hand toe naar Petrus en redt hem. Petrus ervaart hetzelfde als Jona: Jezus is de God die redt. Jezus is degene die Petrus levend uit de dood omhoog trok, net als God vroeger bij Jona gedaan had.

Petrus kan rekenen op Jezus: Jezus laat hier zijn goddelijke macht en kracht zien. Jezus zal niet toestaan dat Petrus wegzinkt in de diepte.

Dat zal Jezus nu ook niet toestaan voor ons. Hij is erbij om ons de hand te reiken als we het gevoel hebben dat we overspoeld worden. En velen van ons hebben het gevoel dat er teveel golven over ons heen slaan en dat we geen vaste grond onder de voeten meer kunnen krijgen. En dat we tegelijkertijd ook nog moeten en willen zorgen, steun willen verlenen, aan anderen die het moeilijk hebben en in de rouw zijn.

Dan kan dit verhaal van Petrus een steun voor ons zijn. Want het diepste verlangen dat hij heeft is om bij Jezus te zijn. Maar de Jezus bij wie hij wil zijn,

is niet een soort van onbewogen, altijd stoïcijnse persoon die altijd *in control* is. Zo is Jezus niet, want er wordt ook flink aan Hem geschud. Ook Hij heeft tijdens zijn leven op aarde ervaren dat de grond onder zijn voeten als het ware wegspoelde. Het overlijden van een familielid en vriend laat hem niet koud.

Zo is de ontmoeting tussen Petrus en Jezus midden op het water nog altijd een voorbeeld voor ons. Ik begon de preek dat we bijbelverhalen nooit 'zomaar' horen: we horen ze terwijl we in een bepaalde situatie zitten in ons leven. Als cliënten in de psychiatrie dit verhaal horen mogen zij weten dat Jezus ook erbij is als ze spookverschijnselen zien in hun leven. Wij horen nu dit verhaal tijdens de coronacrisis en hebben te maken met mensen die tijd nodig hebben om tot rust te komen van alles wat er gebeurd is.

Dus dat is nu vandaag de reden dat dit verhaal weer een nieuwe betekenis krijgt. Want wij zijn ook geroepen om Jezus te ontmoeten op plekken waar het niet misschien veilig is of lijkt. Buiten onze comfort-zone. We vinden het vaak lastig om goed om te gaan met mensen die in de rouw zijn. Bang om iets verkeerd te zeggen. Maar het allerbelangrijkste als je omgaat met mensen die in de rouw zijn is dat je aanwezig bent. Net als de ontmoeting van Jezus en Petrus, die elkaar ontmoetten in de meest tumultueuze omstandigheden. Je hoeft niet veel te zeggen, als je maar laat weten dat je er bent. Dat mensen op je kunnen rekenen. En wellicht zie je dan in de ogen van je naaste iets van Jezus. Want Jezus is bij mensen die gebroken zijn omdat Hij zelf ook gebroken was. Jezus is niet immuun: Zijn hart kan ook breken. Dus als je je hand uitsteekt naar iemand die gebroken is, dan steek je je hand uit naar Jezus.

Amen.